

Helle Thorning-Schmidts grundlovstale

Taler

Helle Thorning-Schmidt
Formand for
Socialdemokratiet

Dato

5. juni 2005

Sted

Metalskolen Jørlunde,
Grundlovsmøde i Kattehale -
ved Allerød Sø, Vallekilde
Højskole i Hørve

For præcis 90 år siden - i 1915 går der et stort optog - med deltagelse af 20.000 kvinder – til Amalienborg. Deres ærinde er at takke Kongen for at have fået stemmeret.

I mit parti – Socialdemokratiet – er der nu lidt blandede holdninger til, om de socialdemokratiske kvinder skal deltage i optoget. Mændene i Socialdemokratiet mener ikke, at kvinderne har noget at takke Kongen for, så partiets kvinder bliver beordret til festmøde i Søndermarken. Men mødet slutter tids nok til, at de også kan nå at deltage i optoget til kongen.

Og for denne ene gang skyld kan man vel godt kreditere mændene for deres forudseenhed, for Kongen, Christian X. mener nu stadigvæk, at kvindernes plads er i hjemmet, og udtaler:

"Her kan kvindens indflydelse ikke erstattes, thi gennem barnets kærlighed til hjemmet vækkes kærligheden til vort fælles hjem, Danmark."

Ak ja.

Det har ikke været nogen nem kamp at nå så langt.

Helt tilbage fra 1888 har kvinderne samlet underskrifter ind for at få kommunal valgret, som vi får i 1908, og ved samme lejlighed retten til, at enker får forældremyndighed over egne børn! I 1922 får kvinder adgang til ansættelse på det offentlige arbejdsmarked – dog ikke i kirken og militæret.

Ak ja.

Gad vide hvordan alle disse mænd, og navnlig mørke-mænd havde set på situationen i dag? Her 90 år efter at vi fik stemmeret, og hvor kvinder i stadig stigende grad har indflydelse? Hvor kvinder er i stand til at være herre i deres eget liv, og hvor vi ganske vist stadig kæmper for at udrydde de sidste rester af uretfærdigheder, men opnår fremskridt på fremskridt?

Det er muligt, at de ikke ville bryde sig om, hvad de ser, ligesom der sikkert er nogle nulevende mænd, der ikke kan lide det, men til de og dem er der kun at sige: I kan lige så godt vænne jer til det. Regn med, at vi bliver her.

Den lange og seje kamp for demokrati og kvindernes ligestilling er også historien

om grundloven, som vi fejrer i dag. Og lektien er, at intet gives gratis – der skal kæmpes for det. Og det skal der stadig – i Danmark og i resten af verden.

Tænk på de fantastiske billeder fra Ukraine sidste år. Hvor hundredetusinder af mennesker demonstrerer – risikerer deres liv – for at kæmpe for retfærdige og frie valg.

Tænk på, hvordan det øvrige Østeuropa lynhurtigt smed kommunismen og ufriheden fra sig og blev demokratier – med dertil hørende grundlove og rettigheder.

Og tænk så på, hvor mange steder rundt i verden der stadig mangler demokrati, grundlove og rettigheder for den enkelte.

Og her kan det nogle gange undre mig, at de selv samme mennesker, som forklarer, at de vil forsvare friheden og demokratiet og er villige til at erobre den med militær magt - hvad der også kan være god grund til - også lægger stemmer til, at vi skal bruge færre penge og færre kræfter på at hjælpe de befolkninger, som lever i ufrihed og som kæmper for demokrati.

Og hvis man kan vælge mellem militær indgriben og det at udstyre og hjælpe befolkningen til selv at klare opgaven, er der da ingen tvivl om, at det sidste er at foretrække.

Og så kan jeg ikke forstå, hvorfor der i denne verden skal skæres ned i ulandsbistand og hjælp til demokratiopbygning, mens de militære bevillinger stiger.

Jeg siger ikke, at det er et enten eller, men vi kunne måske være lidt mere stolte af at hjælpe demokratiet på vej rundt om i verden og så stå ved, at vi vil have en ordentlig og anstændig ulandspolitik – fordi denne verden hænger sammen og fordi uløste konflikter også rammer os og fordi, vi synes, at ufri mennesker skal have retten til at have et ordentligt liv.

”Men er det med Østeuropa nu så god en ide?” var der en, der spurgte til for nylig og henviste til de problemer, vi har herhjemme med østarbejdere og lave lønninger. Jeg kan godt forstå, at mange er bekymrede.

Men også her skal vi være glade for grundloven og de muligheder, den giver. Grundloven giver ret til at organisere sig. Og når polske arbejdere tager arbejde til 40 kr. i timen, skal vi være glade for, at vi har stærke og seje fagforeninger i Danmark.

For retten til at organisere sig i faglige fællesskaber og succes med at gøre det er en hel uundværlig del af historien om det danske demokrati. Det er historien om, at fællesskabet har sejret, så vi alle er blevet sikret nogle ordentlige rettigheder på arbejdsmarkedet. Danmark er blandt andet et godt demokrati, fordi vi har stærke fagforeninger.

Og nytten af alt det kan vi nu alle se. Når plattenslagere forsøger at omgå aftaler og ansætte folk til dårlige lønninger, træder fagbevægelsen til. Og det den gør, er at sikre, at vores lønninger og dermed vores levestandard ikke pludselig falder drastisk. Den kamp bliver aldrig uaktuel, og jeg ønsker fagbevægelsen god kamp derude!

Kampe har vi også på Christiansborg. Fra lovforslag til lovforslag – fra forlig til forlig – fra sammenbrud til sammenbrud.

Jeg blev blandt andet valgt som formand for Socialdemokraterne, fordi jeg gik ind for at søge brede forlig med regeringen.

Det sagde jeg, fordi jeg mente det. Og det gør jeg stadig. Særlig fordi jeg tror befolkningen forventer det af os politikere. Danskerne er glade for vores grundlov, men særlig når vi er ansvarlige og udvikler det danske demokrati til at være et bredt samarbejdende folkestyre. Og danskerne har berettigede forventninger til at, vi politikere finder brede holdbare og langsigtede løsninger. Det vil vi værne om. Derfor er det ikke bare ord, når vi taler om forhandlingsvilje og brede forlig.

Men det er som om, at regeringen har reageret på vores invitation til at gå i taktisk undtagelsestilstand. Et strategisk jerntæppe er langsomt ved at sænke sig ned over midten i dansk politik, hvor politisk forligsvilje bliver mødt med taktisk spilfægteri.

Jeg synes, at regeringen skulle begynde at rulle jerntæppet op igen.

Jeg synes, de skulle tage imod vores tilbud om et bredt samarbejde om udlændingepolitikken herunder integrationspolitikken.

Jeg synes, de skulle tage imod vores tilbud om at indgå brede forlig om velfærdsreformer, og jeg synes, de skulle tage imod vores tilbud om at indgå i forhandlinger om næste års finanslov.

Socialdemokraterne er i arbejdstøjet – vi er på Christiansborg for at arbejde og samarbejde. Vi ønsker ikke at gøre hver dag til en valgdag. Lad os komme i gang med at arbejde – der er jo lang tid til næste valg, og så kan regeringen jo vente med at rulle jerntæppet ned indtil et halvt år før næste gang vi skal til valg.

Tilbage til kvindeoptøget fra 90 år siden, og de arbejderkvinder som nåede at komme med i optøget.

At de i det hele taget orkede det er værd at tage hatten af for. For ét var at de fik formelle rettigheder til at stemme – og blev frie og lige borgere – men den reelle frihed skulle de vente længere på. For arbejdstider på over 14 timer, lav levestandard, dårlige boliger og ulige løn i forhold til mænd fik de ikke ordnet ved samme lejlighed.

Det krævede en lang og sej kamp, som arbejderbevægelsen stod i spidsen for. Grundloven giver os rammer for handling, men ingen garantier hvis handlingen udebliver. Og sådan er det såmænd også i dag.

Men uanset om det var arbejderkvinder, borgerlige, adelige, eller hvad de nu var – så skal alle de, som kæmpede for kvindernes stemmeret have en varm hilsen her 90 år efter med stor tak for en brav indsats.

Fortsat god grundlovsdag!

Tags

Grundlovstale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/helle-thorning-schmidts-grundlovstale-2005>